

בעולם הספריות והספרנות

בספרית פבזנר נמצאו בסוף שנת 1949 כ־40.000 ספרים, מהם ספרי מדע 57 למאה. בשנת 1949 הושאלו 45.570 ספרים, מהם מחציתם הושאלו לילדים ובני הנוער.

*

בחווה"מ סוכות נפתחה בבית הכנסת המר־ כזי שברחוב גלעד בחיפה ספרייה תורנית־ מדעית ובה 1500 ספרים במקצועות תורניים שונים.

ב"דבר" מיום 22.12.50 נדפסה רשימה „בשדה התרבות בחיפה" מאת מ. זינגר, המכילה פרטים על מצב ספרית בורוכוב וספרית פבזנר בחיפה. לפי רשימה זו נמ־ צאים בספרית בורוכוב כ־16.000 ספרים, מחציתם בעברית. חלקה של ספרות יפה כ־52 למאה. בשנת תש"י הושאלו 58.646 ספרים, מהם השליש בערך הושאל לילדים ונוער.

בן־דיין, מנהל המדור לספריות וספרנות במשרד החנוך והתרבות.

בועידה השתתפו נציגי המדינות הבאות: אוסטריה, אוסטרליה, אורוגוואי, איטליה, אפ־גניסטן, איקואדור, ארצות הברית, בוליביה, בלגיה, ברזיליה, בריטניה הגדולה, גרמניה המערבית, דניה, הולנד, הונדורס, ויניזואלה, יוגוסלביה, יפן, ישראל, לוקסמבורג, מכ־סיקו, נורבגיה, ניו זילנד, פורטוגל, פקיסטן, פרס, ציילון, צרפת, קובה, קנדה, שוודיה, שוויצריה, תורכיה. כמה ארגונים בין־לאומיים שלחו גם את נציגיהם לועידה. מהמדינות הערביות חברות אונסקו לא השתתפו אף אחת.

בועידה הוחלט בין השאר: א) לכוון בכל ארץ ועדת תכנון שמתפקידה יהיה קידום התפתחותם של השרויות הביבליוגרפיים וקביעת סדר חשיבותן של הפעולות הביבליוגרפיות השונות. על הועדה הזאת גם לפעול למען תיאום מאמציהם של המוסדות העוסקים בביבליוגרפיה; ב) על המדינות להשתדל בפרטום ביבליוגרפיה לאומית וביניהן קטלוג של כל החברוים שהופיעו בדפוס באותה ארץ באיזו שפה שהיא; ג) כל מדינה מתבקשת לקבוע מוסד מתאים, רצוי הספרייה הלאומית, כמרכז מודיעין ביבליוגרפי; ד) על כל מדינה להקים ספרייה לאומית (אם אינה קיימת כבר) לשם איסוף טופס אחד מכל פרטום שנדפס באותה המדינה ושמיירתו לדורות; ה) הממשלות מתבקשות לחוקק חוק אכסמפלר חובה — אם הדבר טרם נעשה — שיחייב למסור לספרייה הלאומית או למוסד מתאים אחר אכסמפלר אחד לכל הפחות מכל ספר היוצא בדפוס; ו) לייסד בתי־ספר לספרנים בארצות בהן טרם קיימים בתי־ספר ממין זה. לאפשר לספרנים ללמוד את המקצוע מחוץ לארצם וכן להשתתף במפעל של חלופי ספרנים שע"י אונסקו.

ביום כ"ד בכסלו הרצה הד"ר בר־דיין בבית המשרד לחנוך בפני מוזמנים, ספרנים וביבליוגרפים ועוד מעונינים על הועידה ותוצאותיה.

לפי בקשת אונסקו הוכן ע"י בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי בירושלים בשביל הועידה תזכיר על מצב הביבליוגרפיה בישראל ואפשרויות הרחבתה ושכלולה בעתיד. התזכיר נדפס, בצורה מקוצרת, יחד עם התזכירים של עמים אחרים באותו ענין.

במלאות 10 שנים למותו של ז. ד. לבונטין נפתח ביום כ"ב בחשון בנין הספרייה העירונית בראשון לציון על שמו. הבנין עשוי שלש קומות ועלה כ־20.000 ל"י.

*

בהוצאת הספרייה העירונית בתל־אביב החל לצאת ירחון "לקורא הצעיר, עלון לבקורת ולהדרכה ספרותית" בעריכת יוסף אריכא. העלון בעל 8 עמ' מכיל את המדורות הבאים: א) "ספרי החודש" סקירת ספרים מובחרים שהופיעו בזמן האחרון; ב) "חזור וקרא" דברי בקורת על ספר קלסי מקורי או מתורגם שהופיע מזמן; ג) "מבית היוצר" על חייהם של יוצרים משלנו ומשל אומות העולם; ד) "פינת הלשון" לטהרת הלשון, לשפורה ולגיוונה. בסוף נדפסה רשימה קצרה של ספרים חדשים.

*

בספריות העירוניות בתל־אביב תהיה מעתה הקריאה חנם אין כסף.

*

שני ימי עיון לספרני בתי הספר נערכו בחנוכה בתל־אביב בידי המדור לספריות ולספרנות שע"י משרד החנוך והתרבות.

*

בשבוע שמיום 18 עד 22 בדצמבר נערך מטעם המדור לספריות שע"י המרכז לתרבות קורס לספרנים (מחזור ד'). השתתפו בו 43 ספרנים מההתישבות העובדת, מהערים והמושבות.

*

בטכס מיוחד נפתחה בתל־אביב ביום 30 בנובמבר בנוכחות שר החנוך והתרבות הספרייה של ה"בריטיש קאונסיל". הספרייה מכילה 4.000 ספרים במקצועות שונים, כו"לם בשפה האנגלית. מקוים להכפיל מספר זה במשך השנה.

*

ספריית ה"בריטיש קאונסיל" בירושלים שהושאלה לבית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי נפתחה רשמית בבנין טרה סנטה ביום 8 בדצמבר. הספרייה מכילה 15.000 כרכים ממיטב הספרות האנגלית.

בראשית נובמבר נתקמה מטעם אונסקו ועידה בין־לאומית בדבר דרכי ארגון הביבליוגרפיה הלאומית והבין־לאומית. מטעם מדינת ישראל השתתף בועידה הד"ר ח.

הסרט מעביר לעיני הצופה את שרותי הספרים ריה ל'מיניהם, את הקטלוג, ספרי השמוש, שרות המודיעין, השאלת ספרים, עצה והדרכה לקוראים. התמונות לקוחות מחיי יום-יום של הספריות.

ליובל המאה של חוק הספריות באנגליה הוכן סרט על שרותי הספריות בבריטניה. הסרט מוצג בהצלחה באולמי הקולנוע בממלכה המאוחדת וכן מחוצה לה. ה"בריטיש קאונסיל" בישראל דן באפשרותה של הב"א את הסרט למדינה והצגתו כאן.

28 למאה מאוספי הספרים הצבוריים באוסטריה נזקקו בתוצאת המלחמה ופעולות הנאצים. כיום נמצאים 13 מיליון ספרים בספריות המדינה של אוסטריה.

בהשוואה למצב שלפני המלחמה גדלה רשת הספריות ברוסיה הסובייטית ב־12 למאה. תכנית החומש של פיתוח הספריות נתמלאה בראשית שנת 1949. כמעט שנה לפני המועד שנקבע. מספר הספריות 12.307 כולל 9515 ספריות כפריות. מספר הספרים 77.600.000, והוא 10.425.000 ספרים יותר מאשר לפני המלחמה. מספר הקוראים 12.875.000. לעומת 10.650.000 בשנת 1947. מספר ההשאלות בשנת 1949 הגיע ל־257 מיליון. בשנת 1947 הוצאו 58 מיליון רובל לרכישת ספרים, ובשנת 1949 הוצאו 102 מיליון. (ביבליותיקר).

בחוברת מיוחדת שהופיעה מטעם אונסקו לועידת פריס.

ב"שנתון הממשלה תשי"א" עמ' 94-95 נדפס דו"ח קצר של המדור לספרנות ולספריות שע"י משרד החנוך והתרבות.

ב"ידיעות המזכירות" של חבר הקבוצות מס' 29 נדפסה רשימה על "ספרים וספריות בקבוצות" המביאה סיכומים סטטיסטיים לשנת תשי"א. שסודרו ונערכו ע"י ראובן לוי מטעם המדור לספריות של המרכז לתרבות.

אותו עלון מכיל גם מאמר על "בית גור" דו"ח בדגניה הניתן במקום אחר בגליון זה בשלמותו.

המכון המדעי האידי, "יווא" בניו יורק עומד לכונן ארכיון מרכזי ליהודי אמריקה שיקיף בעיקר את תקופת 70-80 השנים האחרונות, מזמן התחלתה של הגירה המונית יהודית ממזרח אירופה.

מרכז ביבליוגרפי קנדי הוקם באונטריו. הפרלמנט הקנדי הקציב תקציב לבנין בית למרכז הביבליוגרפי וכן לחבר עובדים. 18.000 דולר הוקצבו לרכישת ספרי ביבליוגרפיה וציוד משרדי.

אגודת הספרנים האמריקאים הכינה סרט קולני על השרות בספריות ארצות הברית.